

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 10 frt — k
Félévre 5 frt —
Negyedévre 2 frt 50
Egy hóra 1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopettisoregyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr
Nyiltár 4 hasábsopettisoreért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Kedd, április 28.

82. szám

Budapest, április 25. 1885.

Már csak napok választanak el
azon nagyfontosságú időponttól, mikor a
budapesti kiállítás megnyílik
a gyönyörű városligetben, majdnem ugyan-
azon helyen, hol két évtized előtt királyi
fő felsége a gazdasági kiállításon látoga-
tást tett. E jelentéktelen s szerény vál-
lalat meglátogatása akkor politikai tekin-
tetben nagy eredményeket szült, mert
kiindulási pontja volt az a kiegyezési
tárgyalások megkezdésének. Büszke és
alapos remény táplálta sziveinket, hogy
mostani kiállításunk közgazdasági tekin-
tetben fejlődésünk egyik hatalmas ténye-
zőjét fogja képezni.

E kiállítás, a mint ma már mutat-
kozik a szemlélő előtt hatalmas mű, ter-
vezés-kor valószínűleg senki sem gyani-
totta, hogy az oly meglepő mérveket vesz
s oly imponáló nagyságúvá fejlődjék.
Ki merete volna hinni, hogy lesz tízezer
felülmúló kiállítónk, s hogy a költségek
két millióra fognak rugni!

Az öszbenyomás első tekintetre mind-
járt teljesen megnyerő. A városliget ta-
vaszi virányaink keretében a nagyszerű
főépületek, s a pittoresk apró házacskák,
a különféle pavilonok, a számos csarno-
kok, a népszeme tekintetéből érdekes sok-
fajta parasztházak oly szingazdag képet
nyújtanak, hogy az ember igaz gyönyör-
rel élvezi az egésznek festői vidámító
hatását. Egy igen téres, virág csoport-
okkal s szőnyegekkel s ugró kutakkal
diszít térről, melynek egy zenecsnarok is
diszít képezi, vezet be az ut a háttér-
ben emelkedő főépületbe a szép s nagy
benyomást keltő iparcsnarokba. E magas
kinyúló épület, melynek csucsát a du-
san aranyozott magyar korona képezi,
masszív kivitelű, s állandó marad időleges
kiállítások, koncertek, daltársulatok, ver-
senyek stb. megtartási helyeül. A belső
beendezése már annyira előhaladt, hogy
megközelítő benyomást nyerhetünk azon
sokoldalúságról és szépségről, melyet a
magyar ipar termékei öszszességükben tenni
fognak. Látszik, hogy fiatal az iparunk,

de az is hogy erőteljes, fejlődésképe-
s a maga labán törekszik műveiben a szép
és hasznos és célszerű párosítására. —
A többi fenmaradásra szánt épületek kö-
zül kimagaslók még a királypavillon és
a műcsarnok. Mindkettő gyönyörű fe-
késű épület s becsületére válnak a ma-
gyar architektúrának. A műcsarnok ma-
jólíka-diszítése feltűnő szépségű, a király-
pavillon belső berendezése oly előkelő
és meglepő, amely dicséri mesterét. Gyö-
nyörű még az erdészeti pavillon, a hotel
pasikon, a panoráma, a keleti pavillon a
maga karcu oszlopaival és minarettjei-
vel stb.

Egyszóval a kiállítás alkotói meg-
elégedéssel tekinthetnek műveikre, mely
egy öszszességében mint a kiállított lát-
tárgyak részleteivel bizonyára megfog-
ja lepni az idegen országok turistáit,
szakembereit, üzleti és kereskedelmi
köréit, kiknek figye mé s érdeklődését
fölkeleni erős és hatásos működést fejt
ki a Halász Imre osztálytanácsos s kitűnő
publicista vezetése alatt álló kiállítási
sajtóiroda. Szép fővárosunk e kiállítási
idő alatt megfogja muatni, hogy megér-
demli fővárosi s világvárosi rangját, a
kormány s városi hatóság minden intéz-
kedést megtette arra nézve, hogy a ki-
állítás látogatói otthon érezzék magukat
fővárosunk falai közt s kapzsi intézkedés
áldozatai ne lehessenek elszállásolás és
élelmezés dolgában; az eddigi kiállítások
öszszes tanulságai fel vannak itt hasz-
nálvá, s a kizsákmányolásnak, mely ma
többek közt a bécsi kiállítás felizgatott
honfiktársaink előtt még, is emlékezetes
maradt, alkalmas előre gondoskodás által
alaposan eleje vétetett.

E kiállítás Magyarország örvendetes
közgazdasági fejlődésének fényes és meg-
győző bizonyítéka lesz: m-lyik hazafi
nem sietne abban meggyőződni hacsak
teheti?

A főrendiház reformja. A hivatalos
lap közli a végleg elfogadott és fő felsége ál-
tal szentesített törvényt a főrendiház

reformjáról. A nevezetes törvényhozási
alkotás ezután mint az 1885. 7. t. cz. lesz
ismeretes közjogunkban. Ö felsége e hó 25 én,
tehát tegnap szentesíté a törvényt.

A vasárnapi szavazásról vezér-
czikkben emlékezik meg a „Nemzet” teg-
nap száma s következőket írja:

A debreczeni határozatot,
melylyel a felső szabolcsi református egyház-
megye indítványával szemben Tisza Kálmán
nepirendre térési indítványát fogadták el, bi-
zonyára helyeslőleg veszik tudomásul mind-
azok, kik nem szeretik, ha bármely vallásfe-
lekezet hívei oly álláspontra erőszakolják
bele magukat, mely álláspont csak ártalmara
lehet az egyház és a vallási érdekeknek. —
Nem is lett volna szó arról, hogy a protes-
táns oldalról ily természetű támadás kezde-
ményeztessék a főrendiházi törvényvel szem-
ben, ha a politikai agitatio nem gondolja
alkalmas figyerve ezt a miniszterelnök
ellen. Tisza Kálmán, kit csak az imént is
azzal vádoltak, hogy a politikai küzdelem
elől kitér, kénytelen volt a harcot fölvenni
ott, ahol kezdeményeztetett, s a tisztelt
református egyházkerület közgyűlésén újra
megmértéközött Thaly Kálmán, Kiss Albert és
a melléjük soraközök — bizony erősen poli-
tikai jellegű — támadásaival. Ezek a táma-
dások vereséget szenvedtek, mint a hogy
megérdemelték. A miniszterelnök fölvilágosult,
méltányos, az ellenvéleményt mindig tisztelni
tudó szelleme kevésszer nyilatkozott emelke-
detekben, mint ezekben a vitákban. Minden
elfogulatlan gondolkodó kénytelen beismerni,
hogy a miniszterelnök, ki a protestánsok fő-
rendiházi képviseltesítését — ez oly régen meg-
oldásra váró ügyet, — a jelenlegi reform
keretében oly módon vezette daadalra hogy
az ellentétes érdekek harca daczára abban
minden jogos tényező megnyugodott: min-
denek inkább személtatható, mint ily táma-
dásra a törvény ellen az oldalról. S a mi-
niszterelnök e támadás visszatartásában, en-
nek daczára is azt a mérsékletet s azt a
fölnyit tanusítá, mely az ő sikereinek egyik
titka. A tisztánt. egyh. ker. közgyűlésének nagy
többsége (a határozat 38 szavazás és 18 ellen
hoza-
tolt) mai döntésével megtagadta az engesztel-
hetetlenség azon álláspontját, a melybe néme-
lyek a protestánsokat, mások (s az a külö-
nös, hogy ugyanegy időben, szinte ugyanegy
értelmű sérelmek hangzatosítása miatt) a kat-
holikusokat bele biztatni szeretnék. Mi újból
kifejezzük örömrünk e határozat felett s
együttal kifejezzük a reményt is, hogy az
első ilyenmű kísérellet sikertelensége meg fogja

akadályozni, hogy más kerületekben ily irány
próbálkozzék. A protestáns autonómia ténye-
zőire ugy a szorosán vett egyházi, mint a
culturalis téren nagy feladatok teljesítése
vár; egész céltalan az ily — csak politikai
melléktekinetek miatt napirendre hozott —
viták által vonni el ama feladatoktól.

Politikai pártok az egyházban.*)

A keresztény vallás olyan mint a folyó
viz, — melynek eredete kristály tiszta, a
forrástól távolabb ugyan, jó darabon partot
szakított s kissé zavarossá vált a behullott
földrészekből, de erre mifelénk már, a szeren-
cesen alkalmazott szűrő készülék folytán,
ismét eredeti tisztaságában csörgedezik, —
enyhit, üdit, éltet, táplál. Medre az egyház,
mely megszabja, hol és merre csörgedezik.
Hogy hogy nem, fölkerekedik olykor a po-
litikai pártokhoz szélvésze, s fölkavarja,
beszórja porral. Nem üdit már, sem nem olt
szomját. Ütessünk partjára sűrűn egy-
más mellé védelmül jó gyümölcsöt termő fá-
kat. Pál plántáldon, Apollós öntözzön s Is-
ten előmenetel ad.

Más hasonlatot is használok!

Az egyház erős vár, — melyen be-
löl békés nyugalom, biztonság lakoznak. De
e biztonság, e nyugalmas boldogság csak ad-
dig tart, míg ében vannak az örzők, s míg
a politikai pártok trójai falovát be nem
hagyjuk esempészni egyházunk erős kőfalai
közé.

Hogy valamiképp föltre ne értessem, sietek
kijelenteni, hogy nem a mi püspökeink főren-
diházi szerepléséről szólok, — melyet külön-
ben, minden nyilvánult és titkos aggodalmak
daczára is, szerzett jognak, s ez idő szerint,
a vallásgegyenlőség bizonytalán eljövendő or-
szága felé tett lépésnek tartok.

Nem a felhők villámainál vagy jégesőjé-
től félttem egyházunk mezejét, — vannak
nekünk azok ellen elvégre is biztosító intéz-
ményeink, — hanem közvetlen az egyházi
közélet terén fölmerülő politikai járvány du-
lásaitól.

Egy képet, nagyon elszomorító képet

* A „Debreczeni Protestáns Lap”-ból.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

Angol és Orosz haderő.

Általános vélemény, hogy Angol- és
Oroszország közt a nagy döntő mérkőzés
csak idő, és pedig már igen rövid idő kéri-
dése

A föld innenső fölületének látkörén
mint nagy tarjagos felhők állanak szemben
a két óriás birodalom hadseregei, s a nagy
néző közönség méregeti ezek árnyait s tö-
mörségét, találgatva az öszszesülés esélyeit.
Mintha a sárga és fekete oroszán köi-
zelednének egymáshoz fogaikat mutogatva.
Amaz nagyobb, lazább, emez kisebb, de
tömöröbb testű. Es a mi az erkölcsi erőt
illeti, ez utóbbi áll a nagyobb vakmerőség
hátrében. Valjon melyik lesz a diadal?

A polgárosult rész némi szorongással
néz az angol ellenfélre, a ki nemcsak szá-
mban gyöngébb, de ez idő szerint sok ellen-
séggel áll szemben. Érdekes lesz tehát a két
nagy hatalom szárazai és tengeri erejének rövid
kimutatását adnunk.

Az angol haderő — a szárazai — három
csoportha oszlik. Egyik a rendes hadsereg,
mely toborzás útján nem állittatik elő. Már
ezen természeténél fogva fölülte derü-eborra
válogatás nélkül besorozott katoná-anagvál.
Részletlen, hogy a magát önként hadi
pályára szánt egyéneknek hivatászerűbb ka-
tona válik, mint a kedve ellen oda kényszer-
ritett, részben nem is katonaképes emberből.

Es az angol katoná jól van fizetve, jól
élelmezve. Ez a magas zsold talán ártana
az orosz legénység fegyelmének, mert az ná-
veletlen. Az angol művelt és önzertetes, nála
tehát ez használ. Tanulság, hogy a mi egy-

nek árt, az a másinak különböző természe-
ténél fogva, javára válik.

Egy hadvezér egykor a következő be-
szédet tartotta az útközét előtt: „Fiúk! ti
gulyáshust esztek, és jó bort iszotok rá. Azok
oda át kukoricza- és zabkenyéren élnek, s
bűdös gabnapálínkával nyomtatják le. Szé-
gyen, gyalázat volna, ha meghátrálnátok előt-
tük.” Es a gyakorlati ékesszólás meg is tette
hatását.

Es az ukjori hadiüvélésben többé nem
a „löktém-taktika” a divatos, melynél a nagy
tömegek, mély oszlopok a döntők. A szört
lőharczban az ügyesség és a legénység er-
köcsi ereje jelentős tényező.

Személyes érték tekintetében az angol
hadsereget a világ elit hadseregének lehet
nevezni. Önzertetre legjobban ez hasonlít az
egykori Róma legionáriusaihoz, híres triaria-
saihoz.

Hiszzen az eddigi eredmény is ezt bizo-
nyítja. A 35 millió britt épen tízszer annyi
hódított népség fölött uralkodik.

Ez a rendes angol haderő tisztekkel
együtt kerekszám 200 ezer, a tartalékja 50
ezer, ugymint: legénység a gyalogságnál:
129, lovas 16, tüzér 32, műszaki 4, gyarma-
tos 3, igazgatás 6 ezer. (Öszszesen tisztek
nélkül 192 ezer.)

A milícia öszszesen 146 ezer. (Ugymint:
gyalogság 112, lovas 13, tüzér 19, genie
másfél ezer.)

Az önkéntesek száma: 240 ezer, s e
szerint milícia és önkéntes öszszesen 386
ezer főnyi.

Következik a harmadik csoport: az
indiai benszülöttekből álló császári hadsereg.
Ez kerek számmal 118 ezer ember. A rendes
angol hadseregből 60 ezer főnyi kiválogatott
hadsereg áll Indiában. Hajóra szállítás előtt

az igen fiatal és gyöngye embereket kiválaszt-
ják, otthon hagyják és csak a javát küldik
Ázsiába. Ez hát Anglia legjobb katonasága.
Ezekhez járul még a szövetséges fejedelmek
hadserege, mintegy 220 ezer főnyi, s ekként
oda számítva a rendes angol hadat, az ázsiai
haderő mintegy négyszáz ezerre tehető.

Az angol hadi tengerészlet létszáma:
73 páncélos, 309 gőzös és 147 vitorlás hajó.
Ebből 1884-ben tetteleges szolgálatban állott
28 páncélos, 149 gőzös és 70 vitorlás hajó.

Az orosz hadsereg már ezeltől három
évtizeddel közel járt a másfél millióhoz. De
a mint a nagy napoleoni és a krimi háboru
is mutatták, az óriás birodalom csak a közé-
pen veszélyes. Ha a vakmerő ellenség be mer-
menni a medve barlangjába. Ha valahol a
határon, a széleken támadják meg; ott már
gyöngébb. Mert mire a sereg odáig ér, már
sok elmaradoz. Legfélemlésebb fölnye lovas-
ságának roppant számában van. Ez a pótl-
lovassággal együtt 94 ezer, azontal pedig
még a nagyrészt lovasságból álló 128 ezer főnyi
kozák hadsereg. Egyébiránt az orosz hadse-
reg létszáma sokkal ismeretebb, azért csak
röviden említjük, hogy békéletlétszáma 800 ezer,
hadi létszáma kerek számban két millió.

Ez hát kétszerese az ongolok létszámá-
nak. De tekintetbe vehető, hogy egy angol
katonában legalább is két orosz szemléti és
erkölcsi ereje van. Azután meg, hogy az an-
gol papiros nines oly ellentétben a valóság-
gal, mint az orosz. A mit az angol létszám
a papiron mutat, az megvan a valóságban
is. Az oroszból pedig mindig leíthetünk egy
negyedrészt, ha a valót akarjuk megköze-
líteni.

Tengerészlete az oroszoknak igen tekinté-
lyes, de köztudomásulag e téren az angol-
tal még szembe sem állhat. Hajóinak száma

mintegy felényi az angoléhoz képest, holott,
a mi fő, ez utóbbi a harcokszükségben is
jól megelőzi.

Az angolok esélyei tehát nem épen két-
ségbeesők. A harc kozkjára nézve két
dolog bir határozó erővel. Az egyik az, vaj-
jon mennyiben igaz az angolok abbeli hite,
hogy az indiai nemestk rendes, de a szövete-
ségi fejedelmi hadsereg is megbízható, és az
oroszal szemben Angliához való hűsége ren-
dithetlen. Ha ez így volna, a legnagyobb
dicsősége volna az angol szellem gyakorlati-
tiságának. Mert alig mutat arra példát a
történelem, hogy hódított nép jótékonyan
találja az idegen, bár műveltségben sokkal
magasabban álló nemzet uralmát.

Az utóbbi sipoy-lázadás óta békében el-
telt harmincz év tagadhatatlanul az angolok
hite mellett bizonyít.

A másik tényező hadászati természetű.
Azon fordul meg, vajjon az angolok megelőz-
hetik-e az oroszokat egy kötörendő háboru
ban a kellő számú seregnek a kellő helyen
öszszpontositásában. Ez már nem c-upán a
hadvezérek, de a vezérő államférfiak diplo-
mata virtusa. Es e tekintetben igaz, hogy
Gladstone utóbbi afrikai késedelmeskedése
nem a legjobb prognosztis nyújtja.

„V. U.”

Lyda, a bacchanszó.

(A római császárság korából.)

Saint-Felix beszéle.

I.

„Csendüljön össze a kehely, s az ezüst-
tisztaságu hang szálljon szikláról sziklára!
Hajigáljátok fel a zöld szőlőlevéllel
ékesített thyru-botokat, s ügyes karotok
fogja el a légben, mielőtt a földre érnének!

Advertisement for shoes, featuring an illustration of a high-heeled shoe and text: „Z... ében. ... idényre ... fel. ... ipóim, ... felülmulnak. ... jó árúkat”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „TO ... gyoran”

Advertisement for a building or structure, featuring an illustration of a building and text: „ET nyert.”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „RÁS”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „Z E”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „tek örvend.”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „m. kir. udv. szállítónál. Budapestben.”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „és vendéglőben.”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „Zelmos, Szabó Zsig.”

Advertisement for a horse, featuring an illustration of a horse and text: „Minden tárgy a kir. fémjelző hivatal bélyegével van ellátva.”

látok. Sokszor elfordulok tőle, de mintha csak delejes erő vonná oda figyelmemet, ismét csak rá nézek.

„Apaga Satanas!”
Lehet, hogy csak képrázat az, a mit látok, lehet, hogy csak az aggodalom test-élélem szörnypékeket, lehet, hogy tévedek, lehet, hogy csak álmodom, ha képrázat, majd elmúlik; ha aggodalom, majd csak tűnik; ha tévedés, majd eloszlik; ha álom, kellemes ébredés válthatja föl... De... hátha az álomnak a való, élőmása, folytatása lesz?

„Apaga.”
Durva támadások... küzdelmek... Tépett palást... A palást, zászlórondon lobogtatva... azüfán sárral dobáltatva, megtapodtatva... „Apaga.”

A politikai pártszervevények s pártharcok maholnap beletökölnek az egyház szentélyébe. Vajh! lesz-e, ki az ujkori pénzváltók és árusok asztalait ott majd föl-forgassa?

Maholnap nem azt kérdik a lelkész választó atyafiak, hogy a jelölt minő lelkész, — eh, hisz ez a jelölt bizottság dolga, hanem azt, hogy minő politikai. Nem az lesz előttük a fődolog, hogy a választandónak keresztényi elvei, hanem, hogy politikai elvei minők; nem az, hogy a templomi szószéken, hanem hogy a kortestányakon hogy állja meg helyét? ... Tulzás talán ez?

Aztán mik azok a politikai pártelvek, melyeknek szolgálóját az egyházra tenni, s kényszerubbonyát a vallás szolgáira huzni szeretné a pártszervevény? Tűnő felhők, melyek a szél fuvallata szerint alakulnak; most jótékony esővel, majd pusztító jégveréssel járnak; most lomha ködként nehezdednek a földre, majd ártatlan bárány felhőként ragyognak a magasban; most némán húzódnak tova, majd hangos dörrejjel csapnak össze s villámokat szórnak. A krisztusi elvek eszményi magasságban állanak ezek fölött, mint a hogy a nap alá a föld és ennek felhői, — s az örök haza e földi kedves hon fölött.

A vallás szolgálója, ez örök elvek hirdetője s képviselője. Kívánám, hogy az legyen egészen. Ha valaha, — korunkban, a vallás szolgálata egész embert kíván, s igaz ma is igaz marad mindig, hogy nem szolgálhatunk egyszerre két urnak. Nem az a mi feladatunk, hogy politikai pártszervevények kényszerunyomása alatt görbedjünk, azoktól vezetessünk, vagy azokat szítsuk. Ha a római első keresztények társadalmát általa kító hatásának egyik főtíka abban állott, hogy nem hajoltak meg a nemzeti istenek, — s nem tönjézték a bálványok előtt, sőt azoknál magasabb fokra emelék a lelkek gondolatát, hitét: vajjon a mai egyház hatását nem az föltételezi-e egyfelől, hogy megtudta-e övni szentélyét a politikai pártelvek bálványozásától, sőt hogy másfelől tudott-e hatni, — mint a föld sava s a világ világsága, — tisztítólag a zavaros, — higasztó-

lag a haborgó — világítólag az elsötétült pártküzdelmekről nyugtalan szívek kibékítésére, s a vallásérkösi tökély magasabb fokára emel-ére. Szóval, ne pártharcok uralják a vallásérkösi életet, hanem megfordítva, ez hasson azokra általuk, nemesítőleg. Lelkészs a szószéken, tanító az iskolában, mindkettő egyszersmind az életben is, lelkész vagy más egyházi hivatalnokot választó egyháztag az urnánál, ne muló politikai pártelvéltől vezéreltettsék, s ezektől legyen áthatva egészen.

Talán sok a jókívánatból? de nem sok kitűzött ezélnak, a mely felé törekedünk kell. Oh ha Krisztus őltára tisztán s erősen épült föl a szívekben, tisztább léggel ég azon hazafiság, a honszeretet tüze is. Akkor csakugyan álomnak marad a „tépett, sárral dobott palást,” a „pénzváltók zaja a templomban,” stb.

Nem, nem azt mondom, hogy a jelszó ez legyen: politikába ne avatkozunk, politikai kérdéseknél ne szóljunk stb. mert hiszen hazafiak vagyunk; hanem azt, hogy tisztán egyházi ügyeinkben ne engedjük szerepet a politikai pártelveknek. Hiszen a politikai elvhűség nem privilegium az egyház iránti hűségre, valamint ez sem amarra. Mindig van abban valami szomorító, ha halljuk, hogy ez vagy amaz egyházbán a lelkész vagy presbiterek választásánál, ez vagy amaz politikai párt győzött.

Mire vezetnek e körjelek? Had mondom el rövid képen.

Szép, életerős fa állott, zölden, virulva, lombos-árvány adó galyakkal társai között. Az erdész korán észrevette, hogy tövén, egyik sarjadt ama kuszó növényeknek, melyek fölkapaszkodnak az ágak hegyéig, s a támaszul szolgáló fán élődeak. Hagyta élni az élősdit; de ime idő múltán a fa senyvedt, végre ki szaradt a folyondár élőli karjai közt, s egyetlen földadata ezental az volt, hogy támaszul szolgáljon megöli szipolyának. Talán a folyondár levelei alatt, ártó férgek is működtek, rejtte, titokban; az erdész ki mérte a folyondárt, nem kutatta, nem vette észre a bajnak okát, és a fa pedig áldozatul esett.

Fiat aplicatio!
Intéző s ellenőrző testületeink komoly figyelmére méltók az egyházunk testén föl-tűnő körjelek, s egyházunk iránti köteleseink, korlátot szabni, ott a hol csak lehet, az egyházi téren való politizálásnak.

Nagy Imre,
ugrai ev. ref. lelkész.

Az angol-orsz viszály.

London, apr. 27. A Daily News értesülése szerint az angol orsz viszonyokban nem állott be változás.

A Standard azt hiszi, hogy az orsz kormányának az angol kormány legutolsó táviratára adott választát nem tekintik kielégítőnek. Mint a Standardnak Pétervárról jelentik, az angol kormány az orsz kormányának azt indítványozta, hogy a pénzszeli ügy válszott bírák elé terjesztessék.

szeüitése követé és hosszan nyújtott üdv-kiáltás.

Az éneket ifju csengő női hang hallatá, s a sziklák egy mélyedésében vidám szeszélyes társaság ült és hevert, Bacchus papjai és papnői, festői öltözetekben és helyzetekben. Sajátságos kóborló nép, az isteni Auguszus császár által száműzve és daczolva minden hatalommal. Nevelték a császár polgárosítási törekvéseit; bujdosztak és rejtőztek, de éltek ősi szokásaikkal, a bornak és a szerelemnek.

Az öböl kanyarulatánál egy magános lovas tűnt elő. Füleit megüték a vidám, csapongó hangok, s meglepetten állt meg. Szép ifju lovas volt, dözleg és büszke. Figyelve hallgatott. Azt hitte, valami csabos istenség jelent meg előtte udvarkarrával, hogy őt kísértette ejtse, mint a görög hőseket hajdan, a mint Athenben tanulta, a homéri Iyzeum tanáraitól.

— Már hiszen, — szól lovához biztatólag, — ha a villam sujt is agyon benáinket mégis csak nézzük meg, milyen ez istenség, mely nélkül megjelent.

Ezzel a tengerparttól elfordítva, a sziklák felé irányzá lovakat lépteti.

A bibájós hang éneke ismét hallatszott. A szavak nem voltak valami kecsesgetők az ifju lovasra nézve.

A szentségtelen, ki myszteriumainkat zavarni merészi, haljon meg. Sujsa le a vilám, tapossa el a kecskelábu Szatyr!

Fel, ti könnyü faunok, ti kóthurnos-el-lenes szatyrók, jósló korybanthok, papnőim, a repkénynyel és szőlőlevéllel koszoruzva, s egész ki-érettem, fel! Az éj közeleg! Igynük még egyet a barátságos csillagzatok üdvére, s dicső urunk: Bacchus dicsőségére, aztán

A Times ennek daczára azt hiszi, hogy nincs ok azon föltevése, hogy a vitás kérdés megoldást nyert; ellenkezőleg a diplomacziái összeköttetés megszakitása csaknem elkerülhetatlenné vált, jóllehet ez, ha bekövetkeznék, még nem involválna a háboru rögtöni kitérését.

A Times az angol orsz háboru eshetőségét fejtegetvén, azt írja, hogy Angolország ha kénytelen lesz kardot rántani, fogvereit ott fogja használni, a hol azokkal legmélyebb sebeket ejthet. Az Oroszországgal vívott élet halálharcban Angolországot a Porta formális tiltakozása nem fogja meggátolni abban, hogy hajóhada bevezessen a Fekete tengerre. Vannak Oroszországnak sebezhető részei vannak helyek, a hol Angolország szövetséges társakat találhat, kik régi gyűlölettel viseltetnek Oroszországgal. Nehéz volna az európai hatalmaknak a semlegességet megőrizni és nem mindnyájan fognak Angolország ellen seregének pártját.

Körlevél

hajdumegyei városok tekintetes polgármesterei és községek t. előjáróihoz.

Hajdumegye tekintetes közigazgatási bizottságának mult év 1884. évi április hó 15-én 373/1884. k. i. b. sz. a kelt határozatára hivatkozással hivatalos tisztelettel kérem fel Címet, miszerint az orszagos népiszkolai törzskönyv III-ik számú táblájának szerkesztéséhez szükséges következő okmányoknak a helyi politikai hatóság által béklyegmektesen hitelesített másolatait 3-3 példányban a városban (vagy községben) levő összes tanító uraktól és tanítónőktől be-kívánni: névszerint

1. Keresztelési anyakönyvi kivonatot, —
 2. Ha nős vagy férjzett a tanító vagy tanítónő; azon esetben az esketési anyakönyvi kivonatot
 3. tanító képezési bizonyítványokat
 4. tanképesítő oklevelet, —
 5. Szolgálati okmányokat, s azokat, nem külföldön hivatalból kiadandó erkölcsi maguk-viseletéről szóló közszégi bizonyítványokat szinte 3-3 példányban
- vége a következő kérdéseknek megfelelőleg az illető tanító urak tanítónők által adandó nyilatkozatot (egy példányban)
1. a család tagok száma?
 2. a nő tanító, ha férjes, mi a férj foglalkozása?
 3. A rendes népiszkolai tantárgyakon kívül még micsoda tantárgyakból képes oktatást adni (például torna, zene, ének, gazdaságtant, házi-ipart, női házi munkát)
 4. a magyar nyelven kívül mely nyelveket beszél még?
 5. Jelenlegi szolgálatában rendes, segéd ideiglenes vagy végleges minőségben van é alkalmazva.
 6. Az orszagos tanítói nyugintézetnek tagja-e?
 7. Hát másik nyugintézetnek tagja-e S ha igen, melyiknek?
 8. Melyik tanító egyesületnek tagja?
- Mindenik tanító okmányait s nyilatkozatát külön csomagolva, — s pontosan megjelölve azt a csomag külzetén, hogy melyik iskolában, hányadik osztály v. gy. osztályok tanítója (például: ref. elemi nagyobbik fiiskola I-III osztály, vagy V-VI osztály, vagy ref. elemi kisebb fiiskola I-II, III-ik VI-ik osztály vagy I-ő vagy II-ik parallel osztály tanítója) melynek pontos megjelölése

vonuljunk el, hogy ne lásson laicus vizsgaszeme.”

A hang esábjá vonta az ifjut. A ló nem tudott menni a sziklák talajon; az ifju leszállt róla s úgy vezette kötféfékénél fogva. Egyszerre kitarult a kép előtte.

Az éneket ismét üdvriadás és kehely-csengés követé, de ekkor a papok és papnők meglátták őt, az egész gyülekezés nép-papok és papnők, babérkoszorús korybanthok, szörös szatirok, mesztelen faunok, mind-mind futottak a merre látták.

Csak egy leány maradt a kis tér közepén, a főpapnő, egy magas termetű halvány alak, nagy sötét szemekkel, tündöklő homlokkal, a repkénykoszorúval fején, s a szőlőleveles thyrsusbottal kezében.

Ez megált az idegen előtt merészen, mint egy istennő s a thyrsusbotot eléje nyújtva rákiáltott csengő hangon:

Megállj, mert szent a hely, hová lábaid lép! Vakmerőséged nagy. Nem tudod, hogy az alvilág rémeit hihatom fel ellened, s egy szavamra előjönnek az eumenidák, a kik halálra üldöznek, mint egykor az angyalikos Orestest? Nem tudod, hogy haragom haborgó, mint a tegeer, s félelmetes, mint az?

Az ifju elmerülten állott meg a szép leány előtt és bámulta szépségét.

— S ha mindez tudnám is — kiáltott szenvedélyesen, midőn a bacchansnő, haragtól kipirulva, elvégzte szavait, — mindez nem tartóztatna vissza, hogy nézzelek, istennő, a ki szebb vagy, mint a görög költők minden eszményi alakja.

A leányt e beszéd még jobban ingerelte — Istentelen! — kiáltá vadul. — Lát-szik rajtad hogy városi vagy. Térj vissza léha társaidhoz és szélesap asszonyaidhoz, a kiknél hazughizelgésekkel boldogulsz. Itt ne fer-

azért szükséges, hogy az ugyanazon egy iskola tanítóit a magok iskolájához csoportosítottathassanak a törzs könyv szerkesztéséhez — s legkésőbb f. é. május hó 10-ig hozzám beküldeni sziveskedjék.

Debreczen, 1888. április hó 26.

Kiss József
kir. tanfelügyelő.

Napi hírek.

— Egyházkerületi közgyűlés. Tegnap délután folytatott az egyh. kerületi közgyűlés. Leginkább az egyház ügyeinek felebezzett ügyek, díjlevelek, adásvevési szerződések kerültek tárgyalás alá. Legnevezetesebb tárgya volt az esti ülésnek az, hogy a lelkész-képességi vizsgák, melyek eddig mindig tavasszal tartattak, jövőre a nyári egyházkerületi közgyűlés idején tethetők le. Ezen intézkedés már ez évben életbe lép. Csikóy Lajos főiskolai helyettes igazgató tanár előterjesztésére szóba került a legatitók ügye is. A zsinati törvények szerint ugyanis legatitókba csak is hittanhallgatók bocsáthatók. A jogászok ezen törvény értelmében már két év óta nem is jártak ünnepkövetségbe. A tanító képezészek és theologusok szándékai 7. 8. o. gym. főt. püspök ur belegyezésével — a mint ez Sárospatakon is történi kibocsáttattak, tekintettel azon körülményre, hogy a legatitók óhajtó ekkleziák száma jóval több a theologusok számánál, és mert a legatitók kollégium és egyházak közt összekötő kapcsolul és jövedelmező ősrégi szokásul szolgálnak. E kényszer helyzetet különösen előidézte azon körülmény is hogy pár éve óta az első és második éves theologusok száma a rendszer felénnyire esett le. Hogy azonban a törvényeket eleget lehessen tenni, szükséges volt valamiképp segíteni a bajon. Ennek fogva a tegnapi esti gyűlés megbizta főt. és nagyságos püspök urat, hogy az eszereket kerje, felismerint nézzenek szét egyházmegeikben, hogy mely legatitók volnaik összeköthetők — ha nem is véglegesen, de legalább addig, míg a theologusok száma ismét tel nem szaporodik; működésük eredményéről mielőbb tegyenek jelentést. Ma a közgyűlés törvényeségi ülést tartott, mely zárt teremben folyt.

— Elöléptetés Hertlein Mihály a helyben állomásozó 6. ik lovassági dandár parancsnoka vezérőrnagygyá lett kinevezése meghagyatván eddigi szolgálati minőségében.

— Tisza Kálmáné, leányának Tisza Paulának br. Radvánszky Bélával való egybekelése alkalmából, az országos kisedővő egyesület budapesti árvalány házában egy árva számarra 1000 forintos alapítványt tett.

— A debreczeni sziklós fordó, mely a Telegdi sosto mellett oly gyorsan épült fel, Vasárnap april 29-án átadott az évre a közönség számára. E furdőleveg csak 3/4 negyed óra távolságra fekszik a városhoz igen jó és szép utja van, mely pompás természetű termékeny tájakon vezet végig. Parkja árnyékos és szönyegszerű tömött füvel van beborítva. Az új építkezés ezek közül serényen folyának tavasz óta a munkák. A nagy zene- és tánczterem már elkészült s ennek beltere 200 méter tetzen mellette két oldalt tágas társalgó szoba és széles veranda fogadja a vendégeket. A furdő épülettel szemben emelkedik egy nagy szálló, melyben 12 szoba van; és mellyel ezen nagy épületben elkészülnek a szobák, 20 vendég-szoba kínálkozik a látogatók befogadására. Es a mikor az új szobák készszen lesznek akkor azonnal megtörténik a

— Agyódor karanosi (igen rosszul beteg) ismét megakart esett asszony s agyonlőtte asszony önkén

— Óskó Moberly melle ásás közben 3 egy óskóri vár vastag, megke utczák szabály hatalmasak. V s 30 láb széles padok vannak bronzszobrok körül áll; a ták, hogy más emberi esontva hőkések, meg rosbán már bi A földalatti v fogják átkutak

— Szeréjűn. Kohn Gáfiatal pészternő ifja, a kishirdő levelezésbe bog ily köztött vis mélyes ismeret boldog volt, m nak mi sem ál helyest megtud mazásu, elhüde a viszony fent bekelésről. A s hogy kedvesse ily is hajthat veiben tudatta 20-án jutott re Lohu Gáborat a 12 órakor mell vedés után elh

— Nemfélek az egész világtól! — kiáltott az ifju, — s bármint gyönlösz, egy csókat kell töled rabolnom, addig nem halok meg.

— Lehet, hogy addig nem halsz meg; de akkor nagyon hosszú életűnek kell lenned. — Inkább legyen rövidebb életű, mint az egynapos rovar, de csókot adj!

Ezt mondva, az az ifju kitérőlegesen közeledett a bacchansnő felé. A leány azonban kisiklott karjai közül, s egy magaslatra szökölt, onnan folytatta becsmerléseit:

Oh te elvetemült csabító! Látszik meynyire elkaptak a római nők. Csak kardot kell szétárvad, s ők kobledre onlanak, ugye? En nem fogom azt tenni, én Bacchus papnője, a kit az egész világ megvet és unak tart, a mik a városi asszonyok valósgban. Ó nem az, s a világ mégis annak tartja. Vissza nyomorult, dögletes lehelleted meroutsa meg légkörömet. Távozzál!

(Folyt. köv.)

nagyterem és s a ekkor fog me g n y i t e hogy akkor bármilyen néság befogadásnak ez okor nyári mulatsá nök és uraság kezelői is god telepen időnk játékkal ösz d-ztessenek maszásával.

— Nagy egy bajor em talált föl, a kinző masinák villamos cseny perenyi pontó olyan erőtelje sem menekülh től. A készülván kapcsolata szóialásokor árszja el a

— A Budapesti le n t i c s l m határozatot. A nyomban ki is jelentette, hogy ennek folytatás május hó 8-án Daróky Béla

— Az sokat irtak szóló fejezet Mikor Grant varseny fejlőd bet megtudja egyes fazisair látta el magát. Pár óra mulva a szemb-levő man figyelt a A harmadik a ki akarta négy lapjainak ne nem kapta meg sokat ugy me élete forog ve sakkal kocsi szágbe czipelve, reporterek (so betegségéből le met szerettek

— Agyódor karanosi (igen rosszul beteg) ismét megakart esett asszony s agyonlőtte asszony önkén

— Óskó Moberly melle ásás közben 3 egy óskóri vár vastag, megke utczák szabály hatalmasak. V s 30 láb széles padok vannak bronzszobrok körül áll; a ták, hogy más emberi esontva hőkések, meg rosbán már bi A földalatti v fogják átkutak

— Szeréjűn. Kohn Gáfiatal pészternő ifja, a kishirdő levelezésbe bog ily köztött vis mélyes ismeret boldog volt, m nak mi sem ál helyest megtud mazásu, elhüde a viszony fent bekelésről. A s hogy kedvesse ily is hajthat veiben tudatta 20-án jutott re Lohu Gáborat a 12 órakor mell vedés után elh

— Nemfélek az egész világtól! — kiáltott az ifju, — s bármint gyönlösz, egy csókat kell töled rabolnom, addig nem halok meg.

— Lehet, hogy addig nem halsz meg; de akkor nagyon hosszú életűnek kell lenned. — Inkább legyen rövidebb életű, mint az egynapos rovar, de csókot adj!

Ezt mondva, az az ifju kitérőlegesen közeledett a bacchansnő felé. A leány azonban kisiklott karjai közül, s egy magaslatra szökölt, onnan folytatta becsmerléseit:

Oh te elvetemült csabító! Látszik meynyire elkaptak a római nők. Csak kardot kell szétárvad, s ők kobledre onlanak, ugye? En nem fogom azt tenni, én Bacchus papnője, a kit az egész világ megvet és unak tart, a mik a városi asszonyok valósgban. Ó nem az, s a világ mégis annak tartja. Vissza nyomorult, dögletes lehelleted meroutsa meg légkörömet. Távozzál!

(Folyt. köv.)

Afgán

(Bud. Hir) melynek egyik vidéke lesz, bi vasó némi tájé viszonyai, szob Afganiszt rek. Az óslak az egésznek. idegen törzsek tepedtek le. A agyásgnál kez a herati völgy nem tekinthet s nemzetiségek szokásaik szeri érdeklődőség nek egymás ell zásuk a győző

1) A párdüczök Bacchusnak, a bor istenének, voltak szentelve. Kocsiját két párdücz vonta, melyeket megszelídített, borral lerészegített.
2) Bacchus mellékneve Kis-Asziában.
3) Agyag edények, arról híresek, hogy a bort hűvösen tartották.
4) Számtén híres kedvező ókori ivóedények.

z ugyanazon egy is-
kolijához csoporto-
nyv szerkesztésénél
há 10-ig hoztam
április hó 26.
Kiss József
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Közgyűlés. Tegnap az egyh. kerületi egyház meggyűlése, adásvézési szerződés alá. Legnevezetlenebb az, hogy a melyek eddig minijövőre a nyári egyjűt tehetők le. Ezen életbe lép. Csikóy tes igazgató tanár rült a legatók ügye szerint ugyanis legatók bocsáthatók. Ezen életben mar két hűkövetségbe. A talogások szándékú beleegyezésével — is történi kibocsátásukra, hogy a száma jóval több és mert a legató a szót összekötő kapcsolással szolgál. Különösen előidézte pár évóta az első száma a rendes egyazonban a történi szükségessé bajon. Ennel fogva bizta főt, és nagy espereseket kerj meggyűléseiben, anak összekötötték de legalább addig, ismet tel nem szedményéről melobb közgyűlési törvényly zart teremben

ein Mihály a hely-
agi dandár parancs-
gy a lett kinevezte
gálai minőségben.
E leányának Tisza
Belavai való egy-
országos kisdudó
ány házában egy
s alapítványt tett
ziksós föld, mely
oly gyorsan épült
29-án átadott az
E földtelep csak
tekszik a városhoz
mely pompás te-
akon vezet végig,
egyszerű tömött fű-
épitkezések
vaszó a munkák.
terem már elké-
□ mért teszen
társalgó szoba
a vendégeket. A
melk dik egy nagy
szoba van; és mi-
elkészülnek a szob-
kozók a látogatók
r az új szobák ké-
ual megtörténik a

öt. Eredj vissza a
a városba.
etlen, szép papnó!
jkaim valót mond
ni soha. Ha megtu-
n méltányosabb le-
meg magának ne-
Mit érdekel en-
bolond története, a
es családi köröml
megőmeretni. Te
inkat. Távozzal,
hogy büntessenek
z világról! — kiál-
ut gúnyolsz, egy
n, addig nem ha-

nem halsz meg;
etűnek kell lemond.
idebb életi, mint
ot adj!
gy kitártkarokkal
jú. A leány azon-
s egy magaslatra
becsmérlésait:
! Látszik meny-
ók. Csak karodat
bledre onának,
s tenni, én Baccus
ág megvet és an-
szonyok valóság-
négis annak tartje-
tes lehelted ne-
vozzál!

nagyterem és új szálloda szobáinak felavata-
sáskor fog a fürdő telep ünnepeles
megnyitása megtartatni. Mint
hogy akkor a nagy terem és a lakásokban
bármilyen nagy számú tagokból álló társa-
ság befogadására elég helyiséget szolgáltat-
nak ez okon előre is felhívjuk azokra a
nyári multságokat rendezni szándékozó ur-
nok és uraságok figyelmét, különben a fürdő
kezelői is gondoskodni fognak, hogy a fürdő
telepen időnként zenés összejövetelek és tűzi
játékkal összekötött nyári multságok ren-
deztesenek a legjobb zenetársulatok alkalmá-
zásával.

Nagy alvóknak borzalma nemrég
egy bajor villamos ébresztő készüléket
talált föl, a mely minden eddigi efféle ember-
kínzó masinánál tökéletesebb. A készülék
villamos esengettyűje minden óramű nélkül is
perenyi pontosságra megszólal, még pedig
olyan erőteljesen, hogy a legképzettebb alvók
sem menekülhetnek meg mellette a felébredés-
ről. A készülék egy villamos izzólámpával
van kapcsolatban, mely a esengettyű meg-
szólalásakor a legerősebb villamos fényvel
árasztja el a szobát.

A belvárosi kettős gyilkosság.
A budapesti kir. büntető törvényszék Ba-
lentic Inre bűnyűjében már hozott vád-
határozatot. A vádhatározatot a vádlott előtt
nyomban ki is hirdették, s Balentic s ki-
jelentette, hogy ő abban me g n y u g z i k.
ennek folytán a törvényszék a végtárgyalást
május hó 8-ára tűzte ki, s védőül hivatalból
Dankó Béla dr. ügyvédet rendelte ki.

Az amerikai újságreporterekről
sokat irtak már, de a leleményességükről
szólv fejezet még mindig nincs kimerítve.
Mikor Grant tábornok megbetegedett, őrlt
verseny fejlődött ki közöttük, hogy minél több-
bet megtudjanak a tábornok betegségének
egres fázisairól. Az egyik öt napi élelemmel
latta el magát s a betegszobába lopozott.
Pár óra múlva azonban fölfedezték. A másik
szembelévő ház erkélyét bérelte ki s on-
nan figyeit Grant házában történő dolgokra.
A harmadik a városrész összes telefondrótjait
ki akarta négy hétre bérelni, hogy kollégái
lapjainak ne jelenthessenek semmit. Persze
nem kapta meg. Grant házából kilépő orvos-
okat úgy megrohanták, hogy azoknak az
élete forog veszedelemben. Egy orvost erő-
szakkal kocsin elraboltak s egy szerkesztő-
ségbe czipelve, megintervuolták. A new-yorki
reporterek (sorunként lévén fizetve) Grant
betegségéből legalább 100.000 dollár jövedel-
met szereztek maguknak.

Agyonlőtte a férjét Szekeres Sándor
karancsi (Baranyam.) fiatal parasztgazda
igen rosszul bánt a feleségével. A napokban
ismét megakarta verni — mire a kétségbe-
esett asszony lekapta a szegről a fegyvert
s agyonlőtte vele az urát. A szerencsétlen
asszony önként jelentkezett a hatóságnál.

Óskori város egy kut fenekén.
Moberly mellett (Missouri tartomány) kut-
ásás közben 360 láb mélységben a munkások
egy óskori városra bukkantak, melyet egy
vastag, megkeményedett láváréteg fődött. Az
utazók szabályszerűen vannak építve, falai
hatalmasak. Van benne egy 100 láb hosszú
s 30 láb széles terem, melynek falaiba kö-
padok vannak építve; ezeken mulatok szer-
számokat találtak. Különböző épületekben
bronzszobrok állanak. Egy tágas téren egy
kőút áll; a vizet megzilelték s úgy talál-
ták, hogy mézstartalmu. Mellette egy rakás
emberi csontváz feküdt. A talált bronz- és
kőeszközök, meg az érezollók után itélve e vá-
rosban már bizonyos civilizáció uralkodott.
A földalatti várost legközelebb alaposabban
foglalják átkutatni.

**Szerelmi tragédia kishirdetés ut-
ján.** Kohn Gábor, a nyustyai vasuti állomás
fiatal pénztárnoka, mint az E—s levelezője
írja, a kishirdetések ma nem szokatlan utján
levelezésbe bocsátkozott egy távirónóval. Az
egy köttét viszonyt arcképváltás, majd szem-
mélyes ismeretség követte s a 22 éves ifjú
boldog volt, mert azt hitte, hogy házasságá-
nak mi sem áll utjában. Azonban a nő, mi-
helyest megtudta, hogy az ifjú izraelita szármá-
mazásu, elhidegült iránta s hallani sem akart
a viszony fenntartásáról, még kevésbé az egy-
bekeléséről. A szerelmes ifjú kinyilatkozta,
hogy kedvese vallására áttér, de a leány
egy is hajthatlan maradt, s elhatározását le-
veiben tudatta E végzetes levél április hó
20-án jutott rendelkezése helyére, s tartalma
Kohn Gábort annyira elkésértette, hogy déli
12 órakor mellbe lötte magát és 9 órai szen-
vedés után elhunyt.

CSARNOK.

Afganisztán népei.
(Bud. Hirl.) A világháboru küszöbén,
melynek egyik fő színhelye Afganisztán hegy-
vidéke lesz, bizonynyal szívesen vessz az ol-
vasó némi tájékoztatást az ott lakó népek
viszonyai, szokásai, harci képessége felől.
Afganisztán lakosai irán és tatár keve-
sége. Az óslakosság csak fele részét teszi ki
az egésznek. A tartomány délkeleti részén
idegen törzsek — baluosok, tadzikok — te-
lepdedek le. Az afgánok hazája a Szoliman
hegységnek kezdődik s egy nagy fensíkon át
herati völgyig terjed. Egységes nemzetnek
nem tekinthetők, — törzsekre osztják
s nemzetiségekre, melyek speciális törvények
szokásaik szerint élnek s csak szövetségi
érdekekösség köti őket össze. Gyakran visel-
nek egymás ellen hadat s politikai kormány-
zásuk a győző kezeit illeti.

Számuk 6 millióra tehető. — Ebből
3 500,000 az afgán, 2,500,000 a tatár s egyéb
idegen törzsekre jut. 150,000 lélek nomád élet-
tet folytta, legelőről-legelőre kóborol s mar-
hatenyésztésből, vadászatból, rablásból él.
Alig 130 éve, hogy Achmed kabuli seh
valamennyi törzset egy félig monarchikus, félig
demokrata államba egyesített s azóta kül-
ellenség ellen a törzsek a sah utódainak ve-
zéri méltóságát elismerik s békében neki némi
adót fizetnek. Az állam azonban szervezve
nincs s a lakosságban az együvé tartozás
érzetét csak a nyelv közössége pótolja.

A déli részben, Angol-India szomszédsá-
gában vannak a vazira, sirana, marra törz-
zsek. Mindannyi független demokrata, kik
kezdeteleg vegetáló életet folytattak. Ható-
ságokat nem ismernek Apró civódásaikat a
törzs nénei egyenlítik ki, a nagyobb bünesek-
tek a népgyűlés (jirgah) előtt tárgyalatnak
s az egész törzs itél lelettük. Igénytelen pász-
toréletük legfőbb szükségé, hogy kinek-kinek
kecskéje legyen. Csak a völgyekben művelik
a földet. A kabuli kormánnyal összeköte-
tésük nincs s ha az emir valamit kíván tőlük,
előbb meg kell nyernie (ajándékokkal) a
véneket.

A középső terepen kelet felé laknak a
Kaibar-törzsek, névszerint a fridák, s
szinvaraik és vurok zai-k Ezek már
félvad, harcias emberek. Egymásközt folyvást
viaskodnak s háborubau igen félelmes ellenfe-
lek. Folyvást fegyverben járnak, az afgán kés
övükből soha nem hiányzik. Ha valamely vá-
rosba vásárra jönnek, hol az angol az ur, a
sorompóknál mindig elszedik tőlük a fegy-
vert s csak távozáskor adják vissza nekik.
Ujabb időben kereskedelmi csereviszonyban
állanak az angolokkal. A kabuli kormány
mindig pénzen vásárolja meg szövetségüket
és lojalitásukat. A területükön álló Kaibar-
szorosból váuszedés hasznát huzzák s ezt a
jogukat eddig az angol kormány is tisztelet-
ben tartá.

Nyugat felé a legnépesebb afgán törzsek,
közös néven a durun a-k laknak. Ezek kil-
encz nemzetségre oszlanak s hajdan ezekből
kerültek ki az összes törzsek királyai. Vidék-
kik termékeny s a jólét nagyobb városok
építésére tette őket képesekké, milyen pl.
Kandahar. A törzsek tényleg a legcivilizál-
tabbak. Van főnemességük is, s ez a törzs-
kormányzás tiszte. Ez arisztokrácia szoká-
sait, izlését a szomszédos perzsáktól tanu-
lta el.

Igen jelentékeny s a houvédelem szem-
pontjából tán a legfontosabb törzs a ghil-
zai-k fajzata. Ezek a Duruna törzsnek voltak
sokáig vetélytársai az afgánok fölött való
uralomért s csak 1802 ben, mikor az utóbbi
törzs megverte őket, ismerték el a Durunai
eredetű emirek felsőbbségét. Számuk 700.000
főre tehető, közülök 40.000 harcos kerül.

Érdekes törzs az észak-keleti részen
lakó povindah nevi. Vagy 10,000 család,
melyek férfi-népe (számra 12—13,000) katona
is, kereskedő is. Ezenkint kétszer hagyják el
ez emberek családi sátraikat a hegyek közt
s vagy 35.000 tevét hatalmas karavánokban
árukkal megrakva, maguk álltól sarkig fel-
fegyverkezve folytonos harcok közt erőszak-
kolják ki maguknak az utat a rabló többi
törzsek területén s hegyszorosain át India
felé. Ép ily folytonos harcok közt térnek
vissza az indiai vásárokról. Az év során ka-
ravánjaik bejárják Kabult, Kandahárt, Herát
és Bokarát, de mikor az indiai ut ideje
közeledik, mindannyi jókor beállít közös ren-
dez-vous helyökre s úgy indulnak egyszerre,
mint valami nagy hadsereg. Értékfoglalmu-
kat angol kereskedők 3 milló tontra becsü-
lik. Ez és szívós kitartásuk, melylyel éven-
kint kiküzdik maguknak a kereskedelmi utat,
ritka életképességre s használható ember-
anyagra vall.

Az afgán fajzat Ázsiában az egyetlen,
mely a törzsszerkezetben apró köztársaságo-
kat alkotott s ezek függetlenségét minden
hódítóval szemben teljes erővel fenntartani
tudta. E függetlenségi érzet védte őket meg
az angol ellen s ez fog beléjük új erőt önteni
napjainkban az orosz hódítási törekvések
meghúsítására.

Az egyenjogúság elve uralkodik minden
törzsben s még az arisztokratikusan kor-
mányozottak a tartomány nyugati részében
se feltétlenül engedelmese a törzsfőnöknek,
vagy kánnak. A főnök köteles a törzs leg-
idősebbjeivel egyetértőleg cselekedni, külön-
ben elkergetik.

Minden törzs — mint főnebb jeleztük
— külön szerkezettel s alkotmányfélével bír.
A lyuzufzai-törzsben pl. minden falu külön
választ magának egy-egy musir-t (bíró), ki
persze a legtekintélyeseb s legvagyonosb a
faluban. Ez köteles közhasználatra egy na-
gyobb szobát tartani házában a tanácskozá-
sokra. Ott aztán minden este összejönnek a
férfiak beszélgetni s ilyenkor a vizen át ve-
zetett gumicső-pipa kézzől-kézre adatik. A
nemzettség, mely több faluban elszórtan lakik
évenkint egyszer tart nagy választó gyűlést
s ott kiáltatnak ki a nemzetiség-vezetőket (ma-
likos), kik a musirok által kormányozzák a
törzset s jirgah) össze szükség szerint a nép-
gyűlést (jirgah).

minden belvillongásaink, harcaink s véron-
tásaink dacára, — de uralal ki parancsolna
nekünk, nem lehetné megelégedve soha“

Az afgánok szokásai igen egyszerűek s
a tisztesség bizonyos fokát nem lehet tőlük
elvitáznai. Az indiai törzsek alattomos, hu-
nyászkodó természete tőlük idegen s ha eu-
rópaival van dolguk, magukat velük egyen-
rangúknak tekintik.

Vallásra mohamedánusok, és pedig csak-
nem mind szuniták (Mohamed próféta hívei),
a siiták (Ali kalifa hívei) csak az északi ré-
szeken s a perzsa telepesekből álló városok-
ban laknak. Mindannyian többé-kevésbé fa-
natikrskok, min a muzulmánoknál más szokás.
A müveltebb osztályok elősz-retettel olvas-
gatják a régi perzsa és afgán költők műveit,
sőt olykor bizonyos vallásbeli közönyt tanu-
sítanak, mi Közép-Ázsiában feltűnő jelenség.
Felverték ugyan az iszlomot, de azért a kó-
ránt nem fogadták el feltétlenül törvényköny-
vük gyanánt. Amennyiben ősi szokásaikat
tiltán a korán, biz nem fogadnak neki szót,
annyira ragaszkodnak ősi hagyományaikhoz
és annyira erős bennük a függetlenségi ösztön.

Ősi szokásaik (pastunval) főleg magán
és büntető jogi eljárásoknál, kártérítési pü-
röknél, testi sértéseknél, a megengedett
önségély és vérboszu ügyeiben ma is irá-
nyadók.

Igen érdekes e népeknél az asszonyok
társadalmi helyzete s állása a családban. Az
afgán, mint a keleti népeknél általában divik,
vásárolja a feleségét, fizet a menyasszony
apjának bizonyos összeget vagyoni állásához
mértén. Afganisztán keleti részén már 14—16
éves fiukat és 10—12 éves leánykákat ösz-
szehazásitnak, a nyugoti részekben megvárják
az érettség teljes korát. A házasság, főleg a
szegényebbeknél, attól függ, mikor képes az
ifjú a követelt összeget menyasszonyáért
megfizetni. A pástornépeknél férfiak és nők
gyakran találkoznak, a fiatalja mind ismeri
egymást s a házasság köztük igen sok eset-
ben kölcsönös vonzalomból köttetik meg. Az
összeg előteremtéséért az ifjak minden áldo-
zatra képesek. A legtöbb elutazik Indiába,
hogy hamarabb és többet kereshessen.

Általán az ázsiai népek közt az afgán
az egyetlen, mely a „szerellem“ szót a mi
értelműnben ismeri és használja. A többnejű-
ség csak az igen gazdagoknál fordul elő, az
alsóbb osztályoknál elvetve, némely vidéken
egészen ismeretlen.

Feltűnő szokás az afgánoknál, hogy a
férj halála esetén, ennek bátyja vagy öccse
tartozik az özvegyet, ha gyermeke nem volt,
nőül venni. Ha pedig a nő vonakodnék, más
hert különben ezt halálisan megsértené.

A nőnevelés épen nem oly elhanyagolt
köztük mint a családi életükre feltéleny s
zárkozott többi muzulmánoknál. Az előkelőbb
afgán nők mind tudnak írni s olvasni. Egyik
törzsfőnök, ki Indiába sokáig fogva volt,
több költeményt dícselkedve mutatott az angol-
oknak, melyeket felesége irt otthon, válaszul
az ő leveleire.

Előkelő vonása az afgánok, hogy a tu-
das vágya benne erősen kifejtett. Indiai ember-
rel évekig állhatunk összeköttetésben s az
egyszer se fog Európa felől tudakozódni. El-
jelenben az afgán rendkívül kíváncsi mindarra
a mire egyszer látva figyelmé felgerjedt
s mohón szívja magába a felvilágosítást. Ebből
a fajzattól igen sok fejlődhet. Az orosz-
nak pedig sokszor meggyül vele a baja, mig
urának érezheti magát.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)

PÁRIS, ápr. 27. A Pol. Corr. je-
lentése szerint itteni jól értesült körök-
ben nem igen biznak az angol-orosz kon-
fliktus békés kiegyenlítésében. Ezek-
hez képest az itteni diplomáciai körök
inkább a háboru lokalizálását mint an-
nak megakadályozását tartják szemmel.
Reménylik, hogy a porta a saját érdeké-
ben megtartandja a semlegességet a
háboru kitérőse esetében. A francia
kabinet sürgősen ajánlja ezt a magatar-
tást a portának, miután Franciaország az
európai béke fenntartását akarja és min-
den kikerül a mi a további esetleges
komplikációkhoz vezetne. Ezen szempont-
ból kifolyólag Franciaország igyekezete
oda irányul, hogy a többi érdekelt nagy-
hatalmasságokkal egyetérte a háboru
lokalizálását kieszközölje.

BUDAPEST, ápril 28. A képviselők
házában a Rába-szabályozási tjavaslatot rész-
leteiben is elfogadta s megkezdte a zár-
számadási bizottság 1883. zárszámadásra
vonatkozó jelentésének tárgyalását.

BUDAPEST, ápril 28. A főrendi-
ház mai ülésén felolvasztott a miniszter
elnök átirata, mely a főrendiház reform-
járól szóló törvény s z e n t e s i t é s
ét tudatja. — Elnök indítványozza,
hogy huszonegy tagu bizottság válasz-
tassék, a főuri családok névsorának meg-
állapítása végett, melyeknek tagjai: örök-
ös tagjai maradnak a főrendiháznak;

továbbá a főuri családok azon férfitagjai
névsorának megállapítására, kik huszoneg-
yedik életévüket betöltötték. A bizottság
megválasztása május elsejére kintizetett.

PÉTERVÁR, apr. 28. A londoni
Reuter ügynökség tegnapi jelentését,
hogy az angol-orosz háboru elkerülhetet-
len s hogy a czár ma Moszkvába utazik,
hogy ott manifestumot bocsásson ki, ille-
tékes helyen teljesen tévesnek nyilvá-
nitják.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Holnap ápril 29-én S. Vadnay Vilma
asszony felléptével:
BOCACCIO
operette 3 felvonásban.
Felelős szerkesztő és kiadó Iapfalujdoncs
Vértési Arnold.
Főnyomtatára: Karczag Vilmos.

MATTONI
BUDA-KIRÁLY
KESERUVIZÉ
Több
kiállításon jutalmat nyert.
Kapható minden gyógyszerár és ásványvíz kereskedésben.
MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

A költözködési idényre.

Van szerencsém a n. é. közönséget
értesíteni, hogy a közeledő költözködési
idényre
mindennemű butorok becsomagolását,
valamint azoknak minden irányban való
szállítását

a legjutányosabb áron
elvéallalom.

Reménylem, hogy a t. közönség a
számos éveken át bennem használt bi-
zalommal ezuttal is szerencsétlenül fog.

Mély tisztelettel
Rosenberg Albert

szállító
Nagyvárad-utca a megyeházzal
szemben.

Van szerencsém a n. é. közönség-
gel tudatni, hogy

1885. május 1-én
a „**FIUME**“ ettermét
Czegléd-utca. (volt Király vendéglő)

átveszem.
Nalam jó magyar etkek és finom
érmelékű új és ó hegyi borok, tiszta
kezelésben lesznek kaphatók.
Az ékeztést következőleg állapitot-
tam meg:

ÉTTERMEMBEN:
4 tál étel délben és egy tál este
étlap szerint 18 frt. 3 tál étel délben és
1 tál étel este választva, szintén 18 frt.
3 tál étel tetszés szerinti választékban
40 kr. 4 tál étel 60 kr. 5 tál étel 80 kr.

HÁZAKHOZ KIHORDVA:
4 tál étel, jó ellátással, egy adag,
egy hóra 20 frt.
A n. é. közönség szives pártfogását
kéri és pontos kiszolgáltatást ígér
tisztelettel
TORMA ISTVÁN,
vendéglős.

Kiadó lakás.

Kisvárad-utca elején 2094. szám alatt egy udvari szép lakás, mely áll 3 szoba, előszobával, konyha, két kamara, boros pincze, fászin és kertből, kiadó.

Értekezhetni **Csonka Dániel** nádszékszövődéjébe.

BUDAI
Rákóczy
KESERŐVIZ.
Orvosi kitérés: A legjobban ajánlva, friss töltésben és kitűnő hatással minden fűszer és ásványvíz kereskedésében ugyanint legtöbb gyógyszerárban, valamint gyógyszerkereskedésekben kapható.
Tulajnosok: **Losser testvérek**, Budapest.

DREHER, ANTAL KÖBÁNYAI SERFŐRAKTÁRA

ÁRON MIKSÁNÁL Debreczenben

a kisuj-utca szegletén 1714. sz. a.
A FŐPÁLINKA MÉRÉS MELLETT.

Ajánlja naponta friss töltésű és jómínőségű sereit a következő áron:

Ászok ser	100 üveg	15 frt —
Márcziusi világos	100 " "	16 " —
" sötét	" "	17 " —
Korona	" "	18 " —
Dupla márcziusi	" "	20 " —
Bak ser	" "	22 " —

A t. cz. közönség kényelmére és könnyebbségére magánfogyasztóknak egyes jegbehűtött üvegek ugyanoly mérésekelt áron mint a nagyban vásárlóknak állanak rendelkezésére. Egy seres üveget betét 10 kr.

Együttal értesitem a t. cz. borfogyasztó közönséget, hogy kapcsolatban a sereladással ugyanazon helyiségben bor nagykereskedéssel is foglalkozom.

ÁRAK A KÖVETKEZŐK:

	50 literes 100 literes	100 literes felül
1884-ik évi érmelléki	frt 11.50	frt 11.—
1883-ik " "	" 20.—	" 19.50
1882-ik " "	" 18.50	" 18.—
1880-ik " "	" 40.—	" —
1878-ik " "	" 22.50	" 22.—
Kerti bor (jó minőségű)	" 7.50	" 7.—

A t. cz. közönség számos megrendeléseit kéri

tisztelettel
ÁRON MIKSA.

SZABÓ LAJOS FIAI

divat és kézműaru üzletükben
DEBRECZEN, rózsatér

a tavaszi és nyári idősakra nagyválasztékban kaphatók:

DIVATOS NŐI RUHAKELMÉK, hozzá való DISZEK, belésmenüek; KARTONOK, SZATIN, TOILE DE BELGE stb. a legújabb mintákban.

Fekete selyem szövetek, színes atlaszok, bársonyok.

Vászon, asztal és ágyneműek, himzések;

Függönyök, butorkelmék, szőnyegek.

Gyász-czikkék.

Fehér és színes kötőpamutok; csipke, szalag, gomb stb.

KOSZORU SZALAGOK. — NAPERNYŐK, ESERNYŐK.

Kitűnő szabású férfi ingek.

Jutányos, szabott áruk mellett.

Üzlethelyiség változtatás.

Tisztelettel jelentem a n. é. közönségnek, hogy a városbába a régi helyiségemből

Férfi, női- és gyermek czipő üzletemet

FŐPIACZ, a Tisza-féle (volt Deg-ufeld) házba Kocz L. üzlete mellé helyeztem át.

Midőn ennek figyelembe vételét a n. é. közönségnek ajánlom egyszersmind tudatom, hogy a

a tavaszi és nyári idényre

raktáramat dusan felszereltem; különösen

Everlasztin női, férfi és gyermek czipőket

jó minőségben olcsó áruk mellett szolgálhatok.

Magamat új üzlethelyiségemben is a n. é. közönség további nagybecsült

párifogásába ajánlva, vagyok tisztelettel

TÓTH FERENCZ
czipész.

Megrendelések mérték után, javítások és vidéki megbízások gyorsan és pontosan.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, diszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYÁSZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK ÉS LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.